

Co-funded by
the European Union

Map4FosterCare

MAP4Fostercare

NACIONALNO IZVJEŠĆE

SIRIUS*

partnerska organizacija

Hrvatska

Sadržaj

Sadržaj	1
1. Uvod	2
2. Praksa udomiteljstva u Hrvatskoj	3
2.1. Pregled sustava udomiteljstva.....	3
2.2. Vrste udomiteljstva	4
2.3. Odabir udomitelja	5
3. Metodologija	6
3.1 Procedura	6
3.2 Demografija sudionika.....	7
4. Rezultati analize	10
4.1 Proces prijave.....	10
4.1.1. Izazovi:.....	10
4.1.2 Potrebna podrška:.....	11
4.2 Proces prilagodbe.....	11
4.2.1 Iskustva tijekom procesa prilagodbe djeteta	11
4.2.2. Problemi vezani uz podršku podrske:	12
4.3 Proces edukacije i podrške.....	13
4.3.1. Detaljne informacije o edukacijama:	14
4.3.2. Povezivanje/umrežavanje	16
5. Dodatni uvidi	17
6. Zaključak	19

1. Uvod

Projekt MAP4Fcare je inicijativa financirana od strane EU-a, usmjerena na poboljšanje sustava udomiteljstva, uvažavajući potrebe i iskustva udomitelja, djece i drugih dionika uključenih u taj proces. Projekt nastoji unaprijediti edukaciju i podršku koja se pruža udomiteljima, kako bi se osigurali bolji ishodi za djecu u udomiteljstvu unutar različitih kulturnih i institucionalnih konteksta u EU-u.

Glavni ciljevi projekta MAP4Fcare su:

1. Preispitati i procijeniti trenutačno stanje sustava udomiteljstva u zemljama sudionicama.
2. Identificirati potrebe i izazove s kojima se suočavaju udomitelji, djeca i stručnjaci uključeni u udomiteljstvo.
3. Razviti i implementirati poboljšane programe edukacije i mehanizme podrške za udomitelje.
4. Unaprijediti suradnju i razmjenu znanja među zemljama EU-a kako bi se poboljšala ukupna kvaliteta usluga udomiteljstva.

Radni paket 2 (WP2) ključna je komponenta projekta MAP4Fcare, s fokusom na unapređenje obrazovanja odraslih kroz razvoj uključivog obrazovnog sadržaja za udomitelje. WP2 teži usklađivanju s općim ciljevima projekta, koji uključuju stvaranje puteva za unapređenje vještina i poboljšanje pristupa obrazovanju odraslih. Ovaj radni paket nastoji pružiti kvalitativne podatke o praksi udomiteljstva, pridonoseći smjernicama i osposobljavanju za udomitelje i stručnjake. Također, cilj mu je unaprijediti postojeće programe edukacije i promovirati razmjenu iskustava među udomiteljima.

Ključni ciljevi WP2, kako su navedeni u pokazateljima projekta:

1. Prikazati kvalitativne podatke o roditeljskom aspektu praksi udomiteljstva
2. Razviti i evaluirati edukativne sadržaje za udomitelje
3. Pridonijeti obrazovanju odraslih
4. Podržati postojeće programe obuke.

Uvidi stečeni u WP2 poslužit će za razvoj prilagođenih programa edukacije i mehanizama podrške za udomitelje, čime će se u konačnici pridonijeti općim ciljevima projekta MAP4Fcare. Osiguravanjem kulturološke osjetljivosti, relevantnosti i robusnosti instrumenata za prikupljanje podataka, WP2 postavlja temelje za značajne i primjenjive rezultate koji mogu unaprijediti prakse udomiteljstva diljem EU-a.

2. Praksa udomiteljstva u Hrvatskoj

2.1. Pregled sustava udomiteljstva

U Hrvatskoj je udomiteljstvo neinstitucionalni oblik smještaja koji pruža udomiteljska obitelji djeci i odraslima. Korisnik ovog tipa smještaja može biti dijete, mlađa odrasla osoba do završetka redovitog školovanja, ili ne duže od jedne godine nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti, i to najkasnije do 26. godine života, ili odrasla osoba kojoj je priznato pravo na socijalnu uslugu smještaja.

S ciljem zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta, sud izriče mjere koje uključuju privremeno povjeravanje djeteta na skrb udomitelju. Njegova privremena priroda razlikuje ga od instituta posvojenja, iako većina djece koja su u udomiteljstvu ostaje tamo do punoljetnosti.

Postupak udomljavanja djece u Hrvatskoj reguliran je sljedećim zakonima i podzakonskim aktima:

1. Obiteljski zakon (Narodne novine 103/15, 98/19, 47/20)
2. Zakon o udomiteljstvu (Narodne novine 115/18, 18/22)
3. Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja (Narodne novine 63/19)
4. Pravilnik o načinu i postupku obiteljske procjene za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine 46/2019)
5. Pravilnik o stambenim uvjetima za obavljanje udomiteljstvo (Narodne novine 46/2019)
6. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika, te sadržaju obrasca za izvještavanje (Narodne novine 63/2019)
7. Pravilnik o sastavu i načinu rada Povjerenstva za izbor udomitelja za obavljanje udomiteljstva kao zanimanja (Narodne novine 46/19)
8. Pravilnik o dodjeli nagrade udomiteljima (Narodne novine 46/19)
9. Odluka o visini naknade za rad udomitelja (Narodne novine 27/2022)
10. Odluka o visini opskrbnine za potrebe korisnika (Narodne novine 27/2022)
11. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine 70/17 i 126/19).

Hrvatski institut za socijalni rad formirao je timove za udomiteljstvo u svakoj županiji u Hrvatskoj, a oni su odgovorni za procjenu potreba i razvoj mreže udomitelja, odabir i pripremu udomitelja, praćenje pružanja usluga te edukaciju udomitelja. Također, timovi pružaju stručnu pomoć, podršku i nadzor udomiteljima u županiji. Timovi za udomiteljstvo surađuju s mobilnim timovima stručnih radnika domova socijalne skrbi i drugih ovlaštenih pružatelja socijalnih usluga te osiguravaju njihovo sudjelovanje u provođenju edukacija za udomitelje.

2.2. Vrste udomiteljstva

Vrste udomiteljstva u Hrvatskoj:

- a) tradicionalno udomiteljstvo
- b) srodničko udomiteljstvo
- c) udomiteljstvo kao zanimanje.

Udomiteljstvo kao zanimanje može biti:

- a) standardno udomiteljstvo
- b) specijalizirano udomiteljstvo.

Tradicionalno udomiteljstvo

Osoba (ili obitelj) koja ispunjava sve uvjete za bavljenje udomiteljstvom i ima vlastite izvore prihoda može se baviti tradicionalnim udomiteljstvom. Tradicionalni udomitelj također ima pravo na naknadu za troškove života djeteta (opskrbinu), ali i pravo na naknadu za rad udomitelja. U tradicionalnu udomiteljsku obitelj može biti smješteno najviše troje djece, a u slučaju udomitelja samca najviše dvoje (postoje određene iznimke, kao što su smještaj braće i sestara, roditelja s djetetom do jedne godine starosti ili smještaj u kriznoj situaciji).

Srodničko udomiteljstvo

Srodničko udomiteljstvo može pružiti član primarne obitelji djeteta, ako je to u najboljem interesu djeteta. To mogu biti bake, djedovi, tetke, ujaci, stariji braća ili sestre itd. Srodnički udomitelji imaju pravo na naknadu za troškove života djeteta, ali nemaju pravo na naknadu za rad udomitelja.

Udomiteljstvo kao zanimanje

Ova vrsta udomiteljstva može se pružati od strane osobe koja nije zaposlena i ne obavlja registriranu djelatnost trgovine ili slobodne profesije, niti bilo koju drugu samostalnu djelatnost, a koja ispunjava posebne uvjete vezane uz radno iskustvo i razinu obrazovanja.

Standardno udomiteljstvo kao zanimanje pruža usluge smještaja istovrsnim korisnicima (ili djeci ili odraslima), dok specijalizirano udomiteljstvo kao profesija pruža smještaj i specifičnu skrb djeci s problemima u ponašanju, djeci i mladim odraslim osobama s teškim invaliditetom ili onoj djeci i mladim osobama koje su ozbiljno bolesne.

Udomitelji koji se bave udomiteljstvom kao profesijom imaju pravo na sve prethodno navedene pogodnosti, ali i na prava iz mirovinskog i zdravstvenog sustava, kao i prava tijekom nezaposlenosti. U udomiteljskoj obitelji koja se bavi udomiteljstvom kao profesijom, istovremeno moraju biti smještena tri korisnika (postoje iznimke kada se radi o djeci mlađoj od tri godine, djeci s težim poteškoćama ili smještaju roditelja s djetetom do jedne godine starosti).

2.3. Odabir udomitelja

Uvjeti koje osoba treba ispuniti za obavljanje udomiteljstva:

- biti punoljetna i imati radnu sposobnost
- biti državljanin Republike Hrvatske (s izuzetkom: državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i Švicarske Konfederacije koji imaju stalni boravak u Republici Hrvatskoj, ili državljana trećih zemalja koji živi i ima stalni boravak u Republici Hrvatskoj (uz ispunjavanje dodatnih uvjeta)
- biti nastanjena i živjeti u Republici Hrvatskoj
- biti mlađa od 60 godina, osim ako nastavlja obavljati udomiteljstvo ili ako je srodnički udomitelj
- imati završenu najmanje srednju školu, osim ako obavlja udomiteljstvo kao srodnik
- imati završeno osposobljavanje za bavljenje udomiteljstvom, osim ako obavlja udomiteljstvo kao srodnik
- ne smjeti imati prepreke za obavljanje udomiteljstva (narušeni obiteljski odnosi, bolest ili stanje koje ugrožava zdravlje ili interese korisnika, socijalno neprihvatljivo ponašanje)
- imati propisane stambene uvjete
- imati pisanu suglasnost svih odraslih članova zajedničkog kućanstva za bavljenje udomiteljstvom, osim ako se bavi udomiteljstvom kao samac.

Kako bi se obavljalo udomiteljstvo, prvo je potrebno dobiti dozvolu za obavljanje udomiteljstva. Da bi se dobila dozvola za bavljenje udomiteljstvom, potrebno je podnijeti zahtjev i drugu potrebnu dokumentaciju regionalnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Nakon toga slijedi razgovor sa socijalnim radnikom i psihologom, psihološko testiranje te dolazak tima za udomiteljstvo ili stručnih radnika Hrvatskog zavoda za socijalni rad u životni prostor potencijalne udomiteljske obitelji.

Nakon što se utvrdi da podnositelj zahtjeva za udomiteljstvo ispunjava sve propisane uvjete, Hrvatski zavod za socijalni rad sastavlja zaključak o ispunjavanju uvjeta, a podnositelj i njegov bračni ili izvanbračni partner, te prema ocjeni stručnjaka, drugi članovi obitelji upućuju se na edukaciju za udomitelja. Osnovna edukacija traje 40 sati i sastoji se od predavanja, radionica i primjera iz prakse. Udomitelji koji se brinu o djeci s mentalnim i fizičkim oštećenjima te problemima u ponašanju prolaze dodatnu edukaciju koja traje od 6 do 12 sati.

Godišnja edukacija provodi se na temelju procjene potreba udomitelja od strane tima za udomiteljstvo ili stručnog radnika u regionalnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Godišnja edukacija za srodničke udomitelje traje najmanje 4 sata godišnje, a za tradicionalne udomitelje i udomitelje koji obavljaju udomiteljstvo kao profesiju najmanje 8 sati godišnje.

Timovi za udomiteljstvo trebali bi organizirati supervizije za udomitelje u suradnji s domom socijalne skrbi i centrom za pružanje usluga u zajednici. Osim toga, mnoge udruge udomitelja udomitelje organiziraju edukacije prema potrebama svojih članova i u suradnji s različitim institucijama i neprofitnim organizacijama.

Tijekom bavljenja udomiteljstvom, udomitelji bi, prema zakonu, trebali imati podršku timova za udomiteljstvo i stručnjaka iz s domova socijalne skrbi i centara za pružanje usluga u zajednici.

3. Metodologija

3.1 Procedura

Metodologija korištena u ovom radnom paketu uključuje kombinaciju online upitnika, dubinskih intervjua i fokusnih grupa. U nastavku je prikazan proces za svaku spomenutu metodu prikupljanja podataka:

Online Upitnici

Kao voditelj WP2, PUHU je pripremio niz pitanja na engleskom jeziku. Ovi su upitnici pregledani, revidirani i prilagođeni od strane svakog partnera kako bi se osiguralo da su relevantni za ciljne skupine, uključujući profesionalce, volontere i udomitelje. Partneri su preveli upitnike i obrasce pristanka za sudjelovanje u istraživanju na svoje materinje jezike. Također su napraviti i primjenili potrebne kulturalne i institucionalne prilagodbe. Nakon finalizacije upitnika, partneri su angažirali svoje povezane partnere, relevantne profesionalce i udomitelje kako bi prikupili odgovore. Provedeno je pilot testiranje kako bi se osigurala učinkovitost upitnika, pri čemu je prikupljeno najmanje 15 odgovora za početno testiranje.

Dubinski intervjui

Svaki partner proveo je dubinske intervjue s 5 sudionika, bilo online ili uživo, kako bi stekao sveobuhvatan uvid u njihova iskustva. Preporučeno je pilot testiranje kako bi se procijenili upitnici i poboljšala procedura intervjua. Intervjui su provedeni prema strukturiranom formatu kako bi se osigurala dosljednost. Fokus je bio na prikupljanju detaljnih uvida u proces udomiteljstva iz perspektive sudionika.

Pitanja za dubinski intervju se nalaze na kraju ovog dokumenta.

Fokusne grupe

Partneri su proveli fokusne grupe s najmanje 3 sudionika. Nastojale se da u njima sudjeluju iste osobe koje su sudjelovale i u dubinskim intervjuima kako bi se osigurala dosljednost i dubina razumijevanja.

Kao voditelj WP, PUHU je pružio smjernice kako osigurati kvalitetu i etički pristup neophodan za etnografske intervjue. Ove fokusne grupne su audio snimane kako bi se dokumentirao proces i osiguralo da se ne izgube značajne informacije. Snimke su pomogle u bilježenju nijansi rasprava koje su pridonijele dubinskoj analizi.

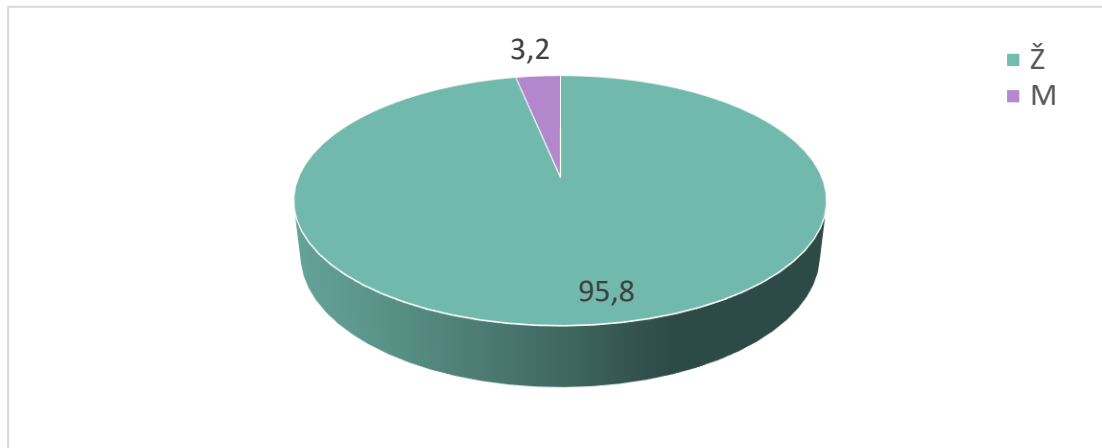
Pitanja za fokusnu grupu nalaze na kraju ovog dokumenta.

3.2 Demografska slika sudionika

“Online upitnici”

- Spol

- Dob

30-40	41-50	51-60	61 +
2	7	9	7

- Zvanje

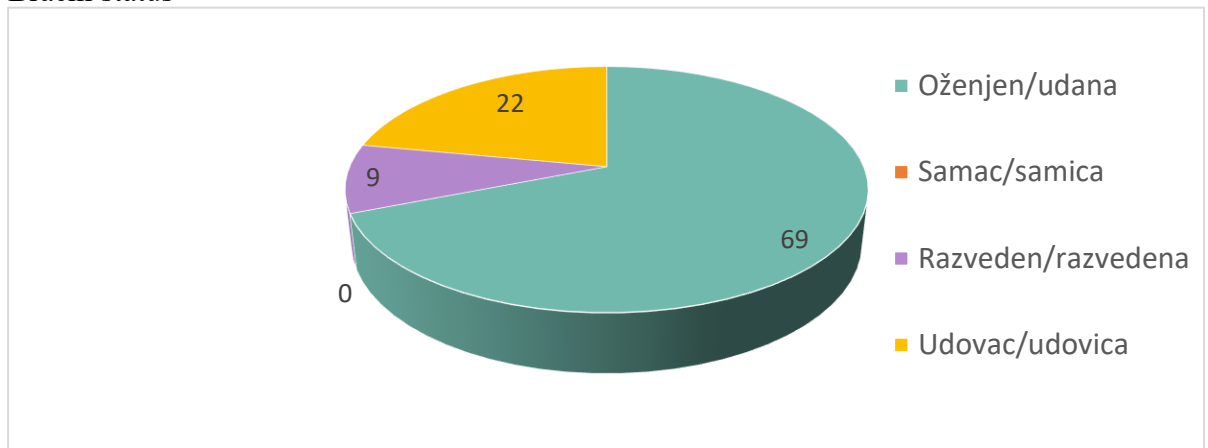
Domaćica	4
Uredski tehničar	1
Ekonomist (sveučilišni prvostupnik)	1
Ekonomist	2
Kuhar	1
Komercijalist	2
Proizvođač odjeće	2
Mesar	1
Trgovac/prodavač	5
Asistent u nastavi	1
Turistički radnik	1
Umirovljenik	1
Veterinarski tehničar	1
Vjeroučitelj	1
Zdravstveni i sanitarni tehničar	1

- Obrazovanje

Niskokvalificirana radna snaga	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Sveučilište
1	4	18	2

- Bračni status

- Broj djece (udomljena ili bioloških)

Udomljena djeca na skrbi:

1	2	3	4	5	6
2 obitelji	6 obitelji	6 obitelji	7 obitelji	2 obitelji	2 obitelji

Biološka djeca

0	1	2	3	4
2	3	11	6	3

Jedna obitelj ima dvoje biološke i dvoje posvojene djece.

Zanimljive informacije su broj djece koju su udomitelji dosad udomili:

Broj udomiteljskih obitelji	Broj djece
9	1-9
3	10-19
7	20-29
6	30 <

Jedna obitelj udomila je 90-ero djece, jedna 83-je, a jedna 50-ero, ali to uključuje krizne smještaje i vikend smještaje.

- Dob i spol djece

Dob	Udomljena djeca		Biološka djeca	
	Ž	M	Ž	M
0-3	11	5	1	
4-6	7	7		
7-11	5	12		1
12-14	6	9		
15-18	12	7		1
19-26		1	6	7
27-35			6	7
36 +			6	3

- Sastav kućanstva

Suprug/supruga	10
Suprug/supruga i biološka djeca	4
Roditelji	2
Biološka djeca	1
Nitko	8

- Vrste udomitelja

Tradicionalno udomiteljstvo	17
Srodničko udomiteljstvo	0
Udomiteljstvo kao zanimanje	8 (niti jedan kao specijalizirano udomiteljstvo)

- Godine udomiteljskog staža

Godine	Broj udomitelja
1	1
4	2
6	1
9	1
10	4
11	1
12	1
14	2
15	1
16	2
17	1
18	2
20	1
22	1

24	1
26	1
30	1
40	1

10 godina	9
11-20 godina	11
21-40 godina	5

- Druge osobe odgovorne za brigu o djetetu

Oni koji žive s drugim članovima obitelji imaju podršku kada je to potrebno, dok oni koji žive sami nemaju podršku. Jedna udomiteljica povremeno, kada mora ostaviti djecu samu, plaća jednoj ženi da se brine o njima.

Sudionici online intervjua

Pet udomiteljica koje su sudjelovale u intervjuima imaju između 52 i 60 godina i bave se udomiteljstvom od 10 do 25 godina. Dvije su u braku, dvije su razvedene, a jedna je udovica. Tri imaju dozvolu za standardno udomiteljstvo, a dvije za tradicionalno udomiteljstvo.

Sudionici fokus grupe

Četiri udomiteljice sudjelovale su u online fokusnoj grupi. Tri od njih također su sudjelovale u individualnim intervjuima, dok su dvije bile spriječene sudjelovati u fokusnoj grupi. Jedna udomiteljica koja nije sudjelovala u intervjuu pridružila se ovoj fokusnoj grupi i također je iskusna udomiteljica (više od 15 godina udomiteljskog staža).

4. Analiza rezultata

4.1 Proces prijave

4.1.1. Izazovi:

Većina ispitanika navodi da je proces prijave za bavljenje udomiteljstvom bio prilično jednostavan i da je prošao bez problema ili kašnjenja. Opisali su i što on sve uključuje - kontaktiranje regionalnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, psihologijske testove, intervjuje i edukaciju, kao i provjere. Ukupno je trajao od 5 do 6 mjeseci.

Nekoliko primjera odgovora:

„Sve je prošlo relativno brzo i bez problema.“

„Prijava i postupak dobivanja dozvole su prošli dobro jer smo imali dobru i profesionalnu podršku.“

„Podnio sam prijavu svom uredu socijalne skrbi. Prošli smo edukaciju, različite provjere, prikupili sve potrebne dokumente. Sve je prošlo glatko i unutar nekoliko mjeseci dobio sam dozvolu.“

Oni koji su dozvolu dobili prije dosta godina tvrde da je tada bilo puno jednostavnije postati udomitelj. Nije bilo obvezne edukacije, samo provjere životnih uvjeta i razgovor, a za nekoliko dana bi dobili dijete na skrb. No, prema odgovorima udomitelja koji su dozvolu dobili kasnije, čini se da oni ne doživljavaju ovaj poboljšani postupak kao dugotrajan i nepotreban.

Motivacija za bavljenje udomiteljstvom:

- Najčešće želja da se pomogne djetetu bez adekvatne obiteljske skrbi te ljubav prema djeci i empatija.
- Tradicija udomiteljstva u njihovim obiteljima.
- Usamljenost i osjećaj beskorisnosti uz želju da pomognu nekom djetetu.

4.1.2 Potrebna podrška:

Većina navodi da im je bila potrebna podrške od stručnjaka u centrima za socijalnu skrb (sada regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad) i od članova obitelji. Nekolicina je odgovorila da su vrlo cijenili podršku i savjete drugih, iskusnijih udomitelja.

4.2 Proces prilagodbe

4.2.1 Iskustva tijekom procesa prilagodbe s djetetom

Svako dijete je specifično, a prilagodba ovisi o dobi, iskustvima koja je dijete imalo i odnosu s njegovom/njenom biološkom obitelji.

Najčešće, ako su djeca vrlo mala, proces prilagodbe prolazi glatko i bez značajnijih problema.

Nije samo dijete to koje se mora prilagoditi, već i udomitelji i drugi članovi obitelji.

Proces prilagodbe može trajati od 3 mjeseca do 2 godine („Mislila sam da ću odmah voljeti dijete i da će to biti ljubav na prvi pogled, ali to je dug proces i nije lako. Nakon dvije godine smještaja, dijete sada ima 2,5 godina, sve je došlo na svoje mjesto”). Puno je teže s romskom djecom zbog jezika – „ne razumijemo se”.

Ponekad pomaže ako u obitelji već postoje druga udomljena djeca koja novopridošlici objašnjavaju pravila i način organizacije obiteljskog života.

Ako biološki roditelji imaju negativan stav prema udomiteljima, proces prilagodbe obično je težak.

Također, proces prilagodbe je teži ako udomitelji ne dobiju nikakve informacije o djetetu prije smještaja - obiteljsku povijest, zdravstveno stanje, doživljene traume itd.

Vrlo je važno da udomitelji pokažu tijekom ovog procesa prilagodbe razumijevanje i strpljenje te da puno razgovaraju s djetetom i stvore atmosferu povjerenja.

Sve udomiteljice koje su sudjelovale u intervjuu izjavile su da na početku nisu imale adekvatnu podršku. Neke su bile među prvim udomiteljima u svojoj županiji, a čak ni stručnjaci iz socijalne skrbi nisu imali znanja kako im pomoći. Stvari su se počele mijenjati kada je Centar za pružanje usluga u zajednici (bivši Dom za djecu bez adekvatne roditeljske skrbi) organizirao grupe i individualnu podršku za udomitelje. U međuvremenu su udomitelji pokušavali pomoći sebi čitajući stručne knjige.

Iako se u posljednjih 10-15 godina situacija poboljšala i u mnogim mjestima udomitelji imaju podršku, može se dogoditi da ne mogu računati na pomoć sustava socijalne skrbi. To jako ovisi o stručnjacima koji rade u regionalnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad, njihovom znanju i spremnosti da pomognu udomiteljima.

U slučaju smještaja romske djece, vrlo veliki problem je jezik. S izuzetkom nekoliko romskih obitelji koje udomljuvaju djecu, ostale udomiteljske obitelji ne razumiju ili ne govore romski jezik, a proces prilagodbe je vrlo težak. Nemamo romskih asistenata u udomiteljskim obiteljima, a trebali bismo ih imati.

4.2.2. Problemi vezani uz podršku:

Problemi koji su ovdje navedeni mogu se podijeliti u nekoliko kategorija:

- Nedostatak informacija o zdravstvenom stanju djeteta: postoji značajan manjak informacija o zdravstvenim problemima koje dijete ima, što rezultira time da udomitelji nisu sigurni koje korake trebaju poduzeti ili kako ispravno reagirati na potrebe djeteta.
- Odnos s biološkim roditeljima: ovaj odnos često uzrokuje različite probleme (nejasnoće u vezi s vremenom posjeta bioloških roditelja, davanje dozvola za razne aktivnosti ili medicinske intervencije koje djetetu trebaju, utjecaj na stav djeteta prema udomiteljima, što može otežati izgradnju povjerenja i veze između djeteta i udomitelja).
- Djeca s problemima u ponašanju - nedostatak znanja, vještina i profesionalne podrške za pravilan pristup problemima u ponašanju djece.

Dok neki udomitelji izvještavaju o pomoći koju su primili od stručnjaka iz sustava socijalne skrbi, jedan odgovor ističe slabu podršku od regionalnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, što ukazuje na to da kvaliteta podrške ovisi o stručnjacima koji rade u određenom uredu.

Tijekom procesa prilagodbe, udomitelji su sudjelovali u raznim treninzima/edukacijama, ali većinom su to bile obavezne edukacije ili edukacije organizirane od strane različitih nevladinih organizacija. Nema specifične edukacije koja se fokusira na razdoblje prilagodbe u udomiteljskoj obitelji. Jedna udomiteljica navela je da su najkorisniji bili sastanci udomiteljskih obitelji na kojima su dijelili svoja iskustva. S druge strane, jedna udomiteljica nije sudjelovala ni u jednoj edukaciji tijekom tog razdoblja, jer su ti treninzi započeli prije 20 godina, a neki udomitelji koji su sudjelovali u ovom istraživanju su u sustavu 40 godina.

4.3 Proces edukacije i podrška

23 udomitelja odgovorilo je da sudjeluju u godišnjim obveznim edukacijama koje organiziraju regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Dvoje udomitelja navelo je da regionalni ured nije organizirao nikakvu obuku u posljednje dvije godine.

Osim obvezne edukacije, većina je sudjelovala u dodatnim edukacijama koje su organizirale udruge udomitelja ili druge nevladine organizacije, obiteljski centri ili centri za pružanje usluga u zajednici, a neki su spomenuli i supervizijske grupe.

Iako je većina izjavila da im je svaka edukacija na neki način bila korisna, čak i ako su se teme ponavljale, dvoje je udomitelja odgovorilo je da im edukacije nisu pomogle te da je život drugačiji od onoga što je zapisano na papiru. Supervizija je ocijenjena kao vrlo korisna.

Sudionici intervjua

Edukacija, kao i postupak dobivanja dozvole (licence) za udomiteljstvo, sada su znatno kvalitetniji nego prije 20 godina. Nekada je edukacija za dobivanje dozvole bila puno kraća, dok je sada puno detaljnija i pokriva sva važna područja udomiteljstva. Iako bi ova edukacija trebala biti jednaka u cijeloj Hrvatskoj, još uvijek u velikoj mjeri ovisi o lokalnom ili regionalnom uredu, odnosno o stručnjacima koji rade s udomiteljima. Obvezne godišnje edukacije trebale bi trajati 8 sati i biti organizirane od strane regionalnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Zadovoljstvo s tim edukacijama uvelike ovisi o regionalnom uredu koji ih organizira. Dobra praksa u nekim regionalnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad je da pitaju udomitelje kakvu edukaciju trebaju. Neki regionalni uredi sami odlučuju o temi edukacije kako bi ispunili svoju obvezu, no udomitelji ne vide korist od takvih edukacija.

U posljednjih 15 godina udomitelji su se počeli organizirati u nevladine organizacije/udruge. Te organizacije također organiziraju edukacije i same biraju teme tih edukacija.

Edukacije ne bi trebale biti prečeste niti preduge jer mnogi udomitelji nemaju vremena prisustvovati im. Također, nekiiskusni udomitelji mogu držati edukacije drugima, a ponekad to čine i za školsko osoblje ili osoblje vrtića o problemima i potrebama udomljene djece.

Svi se slažu da su grupe podrške i supervizijske grupe vrlo potrebne te im pomažu više nego same edukacije/treninzi.

Osim potrebe za grupama podrške ili supervizijskim grupama, gotovo svi naglašavaju da je tema odnosa s biološkim roditeljima djece vrlo potrebna te da neki oklijevaju postati udomitelji zbog straha od kontakta s biološkim roditeljima udomljene djece. U tom kontekstu, vrlo korisni bi mogli bitiiskusni udomitelji i njihova podrška novim udomiteljima kroz mentorstvo.

Sudionici fokusne grupe

Sudionici fokusne grupe su izjavili da su uglavnom zadovoljni edukacijama koje su im dostupne. Obvezna, uvodna edukacija je dobra i detaljna, ali nije moguće sve zapamtiti, te tek

kad dijete dođe u obitelj, shvatite koje informacije, vještine i znanja su vam potrebni. Regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad obično organiziraju obvezne godišnje edukacije u suradnji s udomiteljima, kako bi teme bile od interesa za njih. Također, udruge udomitelja organiziraju edukacije prema potrebama udomitelja. Kvaliteta ovih edukacija varira, osobito ako ih organiziraju regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad, budući da nisu svi regionalni uredi posvećeni udomiteljstvu.

Svi sudionici ove fokus grupe su zadovoljni supervizijama i smatraju da su supervizije čak i važnije od edukacija. Supervizije, na neki način, štite udomitelje u situacijama kada su optuženi za zlostavljanje ili zanemarivanje, budući da supervizor poznaje udomitelje i može se zauzeti za njih. Na nekim mjestima supervizije organiziraju udruge udomitelja, a na drugima regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Problem je što supervizije i grupe podrške nisu dostupne svima. Rasprava u ovoj fokusnoj grupi ukazala je na različito razumijevanje uloge grupa podrške. Neki udomitelji iz ove fokusne grupe smatraju da udomitelji očekuju odgovore na proceduralna pitanja ili administrativne probleme na grupama podrške koje vode stručnjaci iz regionalnog ureda. Drugi se ne slažu i smatraju da grupe podrške nisu pravo mjesto za to. Oni tvrde da su grupe podrške osmišljene kako bi udomitelji međusobno razmijenili iskustva i pružili si podršku.

Smatraju da i stručnjaci iz sustava socijalne skrbi, kao i školsko osoblje, trebaju edukaciju – kako bi se bolje upoznali s problemima, potrebama i zakonskim regulativama vezanim za udomljenu djecu i udomiteljske obitelji.

Također su spomenuli da se mentorstvo događa spontano. Novi udomitelji traže savjete i pomoć od iskusnijih udomitelja. Voljeli bi da se to prizna i regulira na neki način. Ne očekuju plaću za to, već neki oblik priznanja, kako bi svi znali tko su mentori.

4.3.1. Detaljnije informacije o edukacijama:

Osnovna, obvezna edukacija traje 40 sati i sastoji se od predavanja, radionica, primjera iz prakse, video materijala te ponekad gostovanja iskusnih udomitelja. Ova edukacija jednaka je za sve udomitelje, a edukacijski materijali su jedinstveni za sve stručnjake u sustavu socijalne skrbi koji rade s udomiteljima, od 2019. godine.

Teme uključene u obveznu edukaciju:

1. Upoznavanje sa zakonskim obvezama udomitelja
2. Dječja prava, uključujući prava djece s teškoćama u razvoju
3. Specifična pitanja vezana uz razvojne faze djeteta
4. Razvoj privrženosti
5. Suradnja i komunikacija s biološkom obitelji djeteta
6. Priprema djeteta i članova udomiteljske obitelji na promjene - dolazak ili odlazak djeteta iz udomiteljske obitelji

7. Odgojno učinkovite metode
8. Važnost poticanja obrazovanja
9. Prepoznavanje i nošenje s traumom i posljedicama zlostavljanja djece
10. Kako udomitelji doživljavaju stres i kako se nose sa stresom
11. Interkulturalno udomiteljstvo
12. Djeca s teškoćama u razvoju
13. Djeca s problemima u ponašanju

Udomiteljske obitelji koje brinu o djeci s teškoćama u razvoju te problemima u ponašanju imaju dodatnu edukaciju koja traje od 6 do 12 sati.

Teme uključene u dodatnu edukaciju za djecu s problemima u ponašanju:

1. Problemi u ponašanju
2. Razumijevanje problema u ponašanju
3. Kako pristupiti djeci s problemima u ponašanju
4. Kako se nositi s teškim djetetovim ponašanjem

Također postoje materijali za edukaciju udomitelja koji će brinuti o djece bez pratnje, a teme te edukacije su:

1. Tko su djeca bez pratnje?
2. Specifičnosti žrtava trgovanja ljudima
3. Međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir i posebno skrbništvo
4. Odgoj djece u drugačijem etničkom okruženju i planiranje izlaska

Godišnja edukacija provodi se na temelju procjene potreba udomitelja od strane tima za udomiteljstvo ili stručnog radnika u regionalnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Godišnja edukacija za srodničke udomitelje iznosi najmanje 4 sata godišnje, dok se za tradicionalne udomitelje i udomitelje koji obavljaju udomiteljstvo kao profesiju provodi u trajanju od najmanje 8 sati godišnje.

Teme obuka/edukacija koje organiziraju udruge udomitelja ili druge nevladine organizacije koje pružaju edukaciju za udomitelje variraju prema interesima i potrebama udomitelja: kontakt s biološkim roditeljima, djeca s problemima u ponašanju, mindfulness, problemi u učenju, traumatska iskustva iz djetinjstva, seksualnost, sigurnost na internetu, emocije, pisanje projekata...

Sve ove edukacije pomažu udomiteljima u pružanju adekvatne i kvalitetne skrbi za udomljenu djecu. Od 2010. godine, neki su udomitelji sudjelovali u edukaciji za vođenje nevladinih organizacija, prijavljivanje i upravljanje projektima vezanim uz udomljenu djecu i udomitelje, te imamo puno vrlo aktivnih udruga udomitelja koje su također dio Foruma za kvalitetno udomiteljstvo djece (nacionalna nevladina organizacija koja okuplja udruge udomitelja iz cijele Hrvatske).

Mnogi odgovori u ovom upitniku naglašavaju važnost supervizije za udomitelje.

4.3.2. Povezivanje/Umrežavanje

Dijeljenje iskustava među udomiteljima ovisi o mjestu prebivališta te postojećim uslugama i mrežama. Većina se sastaje jednom ili dvaput mjesečno u udruzi udomitelja, centru za pružanje usluga u zajednici ili regionalnom uredu Hrvatskog zavoda za socijalni rad (supervizije, obuke, okupljanja). Od 25 udomitelja koji su ispunili ovaj upitnik, 15 su članovi različitih udruga udomitelja.

Neki se sastaju samo povremeno kada regionalni ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad organizira neka okupljanja ili godišnje edukacije. Pretežno su u privatnom i čestom kontaktu s drugim udomiteljima. Također se susreću na godišnjem okupljanju udomiteljskih obitelji koje organizira Forum za kvalitetno udomiteljstvo, kao i na nekim kongresima.

Sudionici intervjua

Samo jedna intervjuirana udomiteljica nije članica nijedne udruge udomitelja. Ostali su vrlo aktivni u svojoj lokalnoj udruzi udomitelja, kao i u nacionalnoj nevladinoj organizaciji koja okuplja lokalne udruge udomitelja.

Lokalne udruge organiziraju okupljanja udomitelja, obično jednom ili dvaput mjesečno. Također organiziraju edukacije prema potrebama udomitelja, a neke organiziraju i supervizijske grupe. Brojni udomitelji su u neformalnom svakodnevnom kontaktu.

Udomitelji koji su sudjelovali u intervjuu imaju više od 10 godina iskustva, sudjeluju u edukaciji novih udomitelja ili su aktivni u udrugama udomitelja te su voljni dijeliti svoje iskustvo s novim udomiteljima. Mnogi novi udomitelji, na početku svog angažmana u udomiteljstvu, traže od njih savjete.

5. Dodatni uvidi

Većina sudionika zadovoljna je edukacijama, no iznesene su neke sugestije za poboljšanje:

- pitati udomitelje koje edukacije su im potrebne
- imati više tema koje su u skladu s novim trendovima – digitalizacijom (neki udomitelji nisu računalno pismeni), društvenim mrežama, sigurnošću na internetu
- educirati i informirati stručnjake i donositelje odluka o potrebama u udomiteljskim obiteljima

Značajan dio intervjua i fokusne grupe bio je posvećen motivaciji za postajanje udomiteljem, statusnim pitanjima udomitelja i percepciji udomitelja u široj javnosti.

Motivacija za bavljenje udomiteljstvom (intervjuirane udomiteljice):

- ljubav prema djeci (kada bi biološka djeca postala neovisna)
- religiozni razlozi – zahvalnost Bogu za sve blagoslove i želja da se vrati zajednici
- saznanje o djetetu koje treba obiteljsku skrb
- život u blizini Doma za djecu bez adekvatne roditeljske skrbi, pohađanje škole koju su djeca iz Doma također pohađala i poznavanje obitelji koje su primale tu djecu na nedjeljne ručkove ili praznike
- prijatelj/ica koji je bio udomitelj i poznao neke udomitelje

Pitanje o motivaciji izazvalo je živahnu raspravu u fokusnoj grupi o položaju udomitelja u društvu. Dok neki smatraju da su uvjeti za udomiteljstvo bolji nego prije, drugi se ne slažu i ističu da su uvjeti bolji za udomljenu djecu, ali ne i za udomitelje. Daljnja rasprava dovela je do zaključka da regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad nemaju jedinstvenu praksu. Neki su zapostavili udomiteljstvo, no prema novoj organizaciji socijalne skrbi, svi regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad moraju osnovati tim za udomiteljstvo, a nadamo se da će to pridonijeti uniformiranijem i poboljšanom radu u području udomiteljstva. Glavni problemi povezani su uz pristanak koji bi biološki roditelji trebali dati za udomljenu djecu (za medicinske tretmane, sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima, odlazak na školske izlete itd.). U nekim je regionalnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad organizacija dobivanja tih pristanka znatno bolja i udomitelji nemaju problema s tim.

Drugi veliki problem je odnos s biološkim roditeljima udomljene djece, a sudionici ovog intervjua smatraju da je to razlog zbog kojeg se mnoge obitelji ne odlučuju na udomiteljstvo. U mnogim dijelovima Hrvatske biološki roditelji dolaze u udomiteljske obitelji kako bi provodili vrijeme sa svojom djecom. To je posebno teško ako udomiteljska obitelj ima 3, 4 ili 5 djece na skrbi, jer je teško organizirati obiteljske posjete (u puno slučajeva majka i otac djeteta moraju doći odvojeno, što znači više posjeta). Ovi obiteljski posjeti otežavaju udomiteljskoj obitelji organiziranje i provođenje kvalitetnog slobodnog vremena. Dvije udomiteljice koje su sudjelovale u intervjuu dolaze iz dijela Hrvatske gdje su ti posjeti organizirani u prostoru udruge udomitelja. Problem je što u nekim drugim

dijelovima Hrvatske socijalni radnici i neki sudovi insistiraju da se ti posjeti odvijaju u udomiteljskoj obitelji.

Neki statusni problemi udomitelja ili udomljene djece još uvijek nisu riješeni ili se ne rješavaju na isti način diljem Hrvatske. Na primjer, samo u jednom dijelu Hrvatske, od ove godine, udomiteljima je dostupna pauza od skrbi. U nekim gradovima smještaj u vrtiću je besplatan za udomljenu djecu, dok u drugima moraju plaćati vrtić iz dječjeg doplatka.

Proces matchinga/uparivanja djeteta i udomiteljske obitelji:

- Prije je bilo lakše provesti usklađivanje jer je bilo više udomitelja. Danas socijalni radnici obično smještaju dijete u obitelj koja ima "slobodno" mjesto. Svi ispitanici ističu da bi se usklađivanje trebalo provesti. Nije riječ o biranju djeteta od strane udomitelja, već o smještaju djeteta u obitelj koja može pružiti svu potrebnu skrb i podršku za to specifično dijete. Neke obitelji mogu bolje brinuti o maloj djeci, dok su druge bolje s adolescentima itd. Ako smjestite dijete u obitelj koja nije sposobna ponuditi mu/joj odgovarajuću podršku i skrb, tada će to dijete i obitelj patiti, a moguće je da će udomitelji odustati od udomiteljstva. Neki stručnjaci, u nekim lokalnim i regionalnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad, imali su i još uvijek imaju stav da udomitelji ne mogu "birati" dijete i prijete oduzimanjem dozvole za udomiteljstvo ako udomiteljska obitelj odbije prihvatiti dijete koje žele smjestiti kod njih, bez obzira na razloge koje udomitelji daju.
- U nekim slučajevima postoji mogućnost upoznavanja s djetetom prije smještaja pa čak i dovođenja djeteta kući na vikende ili praznike. Obično se to događa ako postoji obližnja institucija za djecu bez roditeljske skrbi, ali u većini slučajeva djeca dolaze iz bioloških obitelji, a vrlo često se radi o hitnom udomiteljstvu.

Percepcija udomitelja u široj javnosti:

- Svi se slažu da je javnost danas bolje upoznata s udomiteljstvom nego prije 15 godina, no i dalje mnogo ljudi, čak i dobro obrazovanih, nikada nisu čuli za udomiteljstvo ili ne znaju razliku između udomiteljstva i posvojenja. Mnoge promotivne aktivnosti nisu donijele željene rezultate. Javne rasprave ne privlače širu javnost osim ako se ne organiziraju u školama ili od strane neke političke stranke.
- Sudionici ovog istraživanja misle da bi donosioci odluka trebali raditi na percepciji udomitelja u široj javnosti. Udomitelji bi trebali biti poštovani i imati određene privilegije za rad koji obavljaju – za brigu o djeci bez adekvatne roditeljske skrbi. I dalje, čak i neki stručnjaci iz područja socijalnog rada tretiraju udomitelje kao korisnike sustava socijalne skrbi, iako bi ih trebali tretirati kao poštovane partnere. Neki od ispitanika smatraju da su i sami udomitelji odgovorni za to te da bi trebali zahtijevati od stručnjaka iz sustava socijalne skrbi da ih tretiraju s poštovanjem, kao i odbiti neke njihove zahtjeve, poput brige o većem broju djece nego što to zakon propisuje ili prihvaćanja djeteta za koje procjenjuju da nisu sposobni brinuti se (ponekad stručnjaci prijete oduzimanjem dozvole ako odbiju primiti određeno dijete, ali ne odbacuju dijete na temelju izgleda, već na temelju sposobnosti da se nose s određenim problemima koje to dijete ima).

- Svi sudionici ove fokusne grupe smatraju da se danas ljudi nisu spremni odreći svog komfora i brinuti o tuđem djetetu, ali biti udomitelj zahtijeva posebnu posvećenost i spremnost na odricanje.

6. Zaključak

- Hrvatska se suočava s nedostatkom udomitelja, osobito mladih i novih. Većina udomitelja je starija od 50 godina, a interes za bavljenjem udomiteljstvom opada. Potrebni su novi načini privlačenja novih udomitelja, ali je još važnije osigurati dobru podršku udomiteljima od strane sustava za socijalnu skrb u svim dijelovima Hrvatske. U nekim dijelovima Hrvatske podrška udomiteljima je bolje organizirana i razvijenija nego u drugim dijelovima.
- Donosioci odluka trebali bi raditi na percepciji udomitelja u široj javnosti. Udomitelji bi trebali biti poštovani i imati određene privilegije za rad koji obavljaju.
- Najbolji način pružanja podrške udomiteljima je organiziranje supervizijskih grupa i grupa podrške. U mnogim slučajevima to je osigurano kroz projekte, a kada projekt završi, ta vrsta podrške prestaje. Supervizija i grupe podrške bi trebale imati kontinuitet.
- Nedostatak podrške i dalje je prisutan u udomiteljstvu romske djece. Ne postoje romski mentori/asistenti koji mogu pomoći romskom djetetu i udomiteljskoj obitelji tijekom prilagodbe, a jezična barijera predstavlja veliki problem.
- Novim udomiteljima potrebna je veća podrška i različite vrste podrške – od timova za udomiteljstvo u regionalnim uredima, od iskusnih udomitelja, od supervizora i drugih pružatelja različitih socijalnih usluga u zajednici (ovisno o problemima i potencijalima koje udomljeno dijete ima).
- Udomitelji su većinom zadovoljni dostupnim edukacijama/treninzi. I to u slučaju kada organizatori edukacija pitaju udomitelje da sami odaberu temu. Ova praksa postaje sve češća (regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad i udruge udomitelja).
- Teme koje zanimaju udomitelje uključuju: digitalizaciju (neki udomitelji nisu vješti u računalima), društvene mreže, sigurnost na internetu, ali i druge teme o kojima su već nešto čuli – važno je obnoviti znanje o specifičnim razvojnim problemima, suočavanju s problemima u ponašanju, traumama, odnosu s biološkim roditeljima udomljenog djeteta itd.
- Ne samo da udomitelji trebaju kontinuiranu edukaciju, nego i stručnjaci koji rade u sustavu socijalne skrbi. I dalje u nekim dijelovima Hrvatske udomitelji imaju dojam da su percipirani kao korisnici sustava socijalne skrbi, dok bi trebali biti percipirani kao partneri. Pretpostavljamo da će se situacija poboljšati budući da su nedavno svi regionalni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad formirali timove za udomiteljstvo.

- Mentorstvo (iskusni udomitelji za nove) događa se spontano i vrlo je potrebno. Bilo bi dobro da se na neki način formalizira – da se formira neka vrsta registra mentora i da im se pruži neku vrstu priznanja.
- Iako, prema zakonskim regulativama, udomiteljske obitelji ne bi trebale imati više od 3-oje djece na skrbi, zbog nedostatka udomitelja, neki udomitelji udomljavaju 4-ero, 5-ero ili čak 6-ero djece. Udomiteljice koje su sudjelovale u fokusnoj grupi istaknule su da to utječe na kvalitetu udomiteljstva. Osobito s obzirom na to da, u posljednjem desetljeću, sve više djece u udomiteljstvu ima zdravstvene i razvojne probleme te probleme u ponašanju koji od udomitelja zahtijevaju veću posvećenost, vještine, vrijeme i znanje.

Pitanja za dubinski intervju

1. Demografska pitanja

1. Spol
2. Mjesto rođenja
3. Datum rođenja
4. Obrazovanje
5. Zanimanje
6. Radni status
7. Bračni status
8. Koliko djece (udomljene ili biološke) imate?
9. Koja je dob vaše djece (upisati za svako dijete)?
10. Spol vaše djece (upisati za svako dijete posebno)?
11. Tko živi s vama u vašem kućanstvu (osim djece)?
12. Kojom vrstom udomiteljstva se bavite?
13. Koliko godina ste udomitelj/ica?
14. Tko je još, osim vas, odgovaran za brigu oko vaše djece?

Pitanja o postupku donošenja odluke, prijave i iskustva

15. Kada ste odlučili postati udomitelj/ica?
16. Što je utjecalo na tu vašu odluku?
17. Tko je utjecao na tu odluku?
18. S kim ste prvim podijelili svoju odluku? Kakva je bila njihova reakcija?
19. Možete li nam reći nešto o procesu spajanja/machinga s udomljenim djetetom?
20. Kada ste se prvi puta susreli sa svojim udomljenim djetetom?
21. Možete li nam reći nešto o svojoj prijavi i postupku dobivanja dozvole za bavljenje udomiteljstvom?
22. Kakva vam je podrška bila potrebna tijekom tog procesa?
23. Možete li nam ispričati svoja iskustva tijekom procesa prilagodbe djeteta?
24. Za koje probleme ste, kao udomitelj/ica, trebali podršku u ovom procesu?

25. Da li ste sudjelovali u nekom vidu edukacije za vrijeme prilagodbe djeteta?

2. Pitanja vezana uz edukaciju/trening i podršku

26. Možete li nam reći nešto o edukaciji koju ste prošli? (Koje organizacije ili institucije su je provodile? Je li edukacija bila obavezna ili je to bio vaš izbor? itd.)

27. Možete li nam reći nešto o sadržaju tih edukacija?

28. U kojim su vam situacijama ili područjima brige o djetetu te edukacije pomogle?

29. U kojim drugim situacijama biste očekivali da će vam edukacija pružiti podršku?

30. Što biste željeli dodati ili promijeniti u kontekstu postojećeg treninga/edukacije?

31. Kako bi na druge s kojima komunicirate (vaš suprug, obitelj, druga djeca itd.) utjecala ova promjena?

3. Pitanja o dijeljenju iskustva

32. Gdje i kako česte se sastajete s drugim udomiteljima?

33. Što dijelite s njima?

34. Koje teme, vezane uz ovaj proces, biste voljeli imati u edukaciji?

35. Kad biste kreirali edukativni sadržaj za podršku udomiteljima, kakvu biste edukaciju osmislili? Koje biste teme uključili?

36. Koja znanja i iskustva želite podijeliti s novim udomiteljima?

37. Ima li još nešto što biste željeli podijeliti ili dodati?

Pitanja za fokusnu grupu

Pitanja o postupku donošenja odluke, prijave i iskustva

1. Koji je položaj udomitelja u društvu? Mislite li da su dovoljno vidljivi i cijenjeni?
2. Je li se nešto promijenilo od kako ste se vi odlučili postati udomitelji? Na bolje ili na gore?
3. Što mislite da danas udomitelje motivira na udomiteljstvo, a što je utjecalo na tu odluku kada ste se vi odlučivali postati udomitelji? Ima li razlike ili su motivi ostali isti?
4. Što biste rekli, čiju podršku danas trebaju potencijalni udomitelji kako bi se odlučili na udomiteljstvo?
5. Smatrate li da je proces dobivanja dozvole za udomiteljstvo dobro postavljen ili bi trebalo nešto mijenjati?
6. Imaju li udomitelji dovoljno podrške tijekom prilagodbe djeteta na udomiteljsku obitelj?
7. Tko bi trebao pružati podršku udomiteljima tijekom tog procesa?

Pitanja vezana uz edukaciju/trening i podršku

1. Došlo je do promjena u obaveznoj edukaciji potencijalnih udomitelja zadnjih godina, jeste li upoznati s time i što biste rekli o toj edukaciji? Treba li nešto mijenjati? Je li dobra i dovoljna?
2. Zna li da li je ujednačena u cijeloj RH ili ima razlika i kakve su one?
3. Što mislite o godišnjim edukacijama udomitelja? Jesu li dovoljne i prilagođene potrebama udomitelja?
4. Koje edukacije mislite da bi bile potrebne udomiteljima? Smatrate li da bi supervizija također trebala biti obavezna ili bar dostupna? Tko bi ju trebao provoditi? Smatrate li da je nakon obavezne edukacije korisnija redovita supervizija ili dodatne edukacije? Ili i jedno i drugo?
5. Mislite li da bi se podrška udomiteljima trebala sada usmjeriti na neka druga područja jer u online razgovorima su neki od vas izjavili da su osnovne edukacije u redu i da se uspijevate organizirati i osigurati potrebne dodatne edukacije ali vam nedostaje ostalih usluga za udomitelje kao što su godišnji odmori, upisi u vrtiće po sniženoj cijeni, zajednička druženja i sl.
6. Svi ste izjavili u online intervjuima da mislite da je dobra ideja uvođenje mentora za udomitelje (iskusniji udomitelji za mlađe). Mislite li da bi iskusniji udomitelji na to pristali? Koji bi uvjeti bili za to – honorar, neke povlastice, edukacije, supervizije mentora.....

Pitanja o dijeljenju iskustva

1. Mislite li da su udruge udomitelja pomogle da se popravi status udomitelja u društvu? U kojim sve segmentima mislite da su udruge udomitelja potrebne i korisne?
2. Da li se udomitelji povezuju na još neke načine osim kroz udruge udomitelja?

3. Smatrate li potrebnim i korisnim druženja udomitelja i međusobno dijeljenje iskustava? Koliko često bi se ti susreti trebali održavati i da li smatrate korisnima i neformalna druženja, mimo supervizija i edukacija?